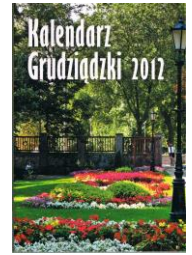

BIULETYN

KOŁA MIŁOŚNIKÓW DZIEJÓW GRUDZIĄDZA

KLUB „CENTRUM” SPÓŁDZIELNI MIESZKANIOWEJ

R. X: 2012
Data odczytu: 11.1.2012

Nr 2 (307)
Data wydania: 11.1.2012

=====

867. spotkanie

Ryszard Byner

sekretarz Rady Redakcyjnej Kalendarza Grudziądzkiego

Kalendarz Grudziądzki 2012

2 grudnia, podczas promocji w Klubie Akcent, do rąk czytelników trafiły pierwsze egzemplarze *Kalendarza Grudziądzkiego 2012*. Jest to już 16. tom tego „sztandarowego” wydawnictwa Grudziądzkiego Towarzystwa Kultury, poświęconego Grudziądzowi, jego wybitnym, zasłużonym obywatelom, ciekawym wydarzeniom z przeszłości miasta nad Wisłą i Trynką.

Wiele ciekawych informacji zawierają artykuły m.in. o Towarzystwie Przemysłowym – pierwszej polskiej organizacji powstałej podczas zaboru; zapomnianym forcie Gać i sąsiadującym z nim lotnisku wojskowym, na terenie którego wybudowano duże osiedle mieszkaniowe nazwane... Lotnisko; ciekawym epizodzie z historii miasta, kiedy Grudziądz był miastem przygranicznym; przedwojennej szkole imienia Goethego, której budynek pod względem architektury, przestronności i wystroju wewnątrz wyróżniał się na całe Pomorze i zadziwiał do dziś; dziejach rozrywek umysłowych, których początki w Grudziądzu i okolicy sięgają połowy XIX wieku, malowniczym i wielkiej urody dworku na Zielonej Górze w powiecie grudziądzkim.

Bohaterem jednego z artykułów jest inż. Alfons Hoffmann, rodowity Grudziądzanin, absolwent a potem profesor Politechniki Gdańskiej, człowiek sukcesu. Do historii przeszedł jako twórca polskiej elektroenergetyki, m.in. zbudował pierwszą polską elektrownię w Gródku nad Wdą, która od prawie 90 lat produkuje ekologiczną energię elektryczną. Dał się poznać także jako wielki humanista o szerokich i wszechstronnych zainteresowaniach, miłośnik polskiej pieśni, tańców ludowych, zabytków, turystyki i krajoznawstwa, społecznik. To on zainicjował powstanie w 1912 r. Związku Kół Śpiewaczych, który dał początek zorganizowanemu ruchowi śpiewaczemu na Pomorzu, obchodzącemu swoje stulecie. W pełni zasłużył na miano człowieka renesansu.

W *Kalendarzu* nie brakuje akcentu olimpijskiego, jako że w przyszłym roku odbędą się kolejne igrzyska w Londynie. Z tej okazji przypomniano – po raz pierwszy w jednej publikacji – wszystkie dotychczasowe starty Grudziądzan na olimpijskich arenach. Okazuje się, że w największym święcie sportowców, jakim są igrzyska olimpijskie, uczestniczyła całkiem liczna grupa zawodników wywodzących się z naszego miasta. Zwłaszcza, jeżeli uwzględnimy nie tylko sportowców z miejscowych klubów, ale także tych urodzonych w Grudziądzu lub stawiających tu pierwsze kroki w swojej karierze, a potem broniących barw klubów z innych miast oraz przedwojennych jeźdźców w mundurach, ściśle związanych ze słynnym CWK. W gronie olimpijczyków z Grudziądza są m.in. mistrzowie i medaliści igrzysk Bronisław Malinowski, Waldemar Baszanowski, Adam Królikiewicz, Kazimierz Gzowski, Kazimierz Szosland, Michał Antoniewicz, Józef Trenkwald, Karol Römmel.

Przypadające w tym i przyszłym roku jubileusze stały się okazją do zaprezentowania dorobku: Pomorskiego Oddziału Związku Chórów i Orkiestr, utworzonego w Grudziądzu; Fundacji na Rzecz Tradycji Jazdy Polskiej, dzięki której kawaleria wróciła do Grudziądza; chóru *Alla camera*, rozślawiającego Grudziądz w kraju i za granicą; Straży Miejskiej; Towarzystwa Kolekcjonerów; popularyzatorów ekslibrisu oraz przedstawienia terażniejszości i przyszłości Telewizji Kablowej Spółdzielni Mieszkaniowej wkraczającej w epokę cyfryzacji.

W *Kalendarzu* kontynuowane są cykle artykułów poświęconych dziejom Kurkowego Bractwa Strzeleckiego, miejscowego teatru, a także prezentacja patronów grudziądzkich ulic, Kościołów i związków wyznaniowych w Grudziądzu (tym razem przedstawiono najmłodszą grupę protestancką w naszym mieście – zielonoświątkowców), kronika kulturalna Grudziądza (okresu międzywojennego).

Na „żałobnych kartach” zamieszczono wspomnienia o Waldemarze Baszanowskim – dwukrotnym mistrzu olimpijskim, urodzonym w Grudziądzu; Zbigniewie Szalkowskim – profesorze wielce zasłużonym dla polskiego włókiennictwa, także pochodzącym z naszego miasta; Bolesławie Krzemieniu – wybitnym nauczycielu, samorządowcu i społeczniku, honorowym prezesie Grudziądzkiego Towarzystwa Kultury, wielkim miłośniku Lwowa i Kresów Wschodnich oraz płk. dr. med. Zbigniewie Żurowskim – b. komendantem grudziądzkiego Szpitala Wojskowego.

Inne stałe pozycje to m.in. calendarium grudziądzkie, kalendarz imprez kulturalnych, sportowych i turystycznych w 2012 r., wykaz grudziądzkich publikacji, kącik poezji z wierszami Stanisława Poręby (1934-2010).

Najnowszy tom *Kalendarza* liczy ponad 250 stron i jak poprzednie wyróżnia się ciekawą i bogatą szatą graficzną.

SPIS TREŚCI

1. Calendarium grudziądzkie	7
2. Skrócony kalendarz na 2013 r.....	57
3. Patroni ulic Grudziądza (<i>Tadeusz Rauchfleisz</i>)	59
4. Towarzystwo Przemysłowe (<i>Miroslaw Pietkiewicz</i>).....	63
5. Zapomniany fort (<i>Włodzimierz Grabowski</i>).....	69
6. Dwór na Zielonej Górze (<i>Adam Stenzel</i>).....	73
7. 100 lat Polskiego Związku Chórów i Orkiestr na Pomorzu (<i>Ilona Mroczkowska</i>).....	79
8. Prof. Alfons Hoffmann -ojciec polskiej elektroenergetyki (<i>Tadeusz Domżałski</i>).....	87
9. Lotnisko Grudziądz (<i>Zbigniew Zawadzki</i>).....	95
10. Kurkowe Bractwo Strzeleckie w latach 1920-1939 (<i>Henryk Kamiński</i>).....	101
11. Miasto przygraniczne (<i>Jerzy Krzyś</i>).....	109
11. Kronika kulturalna Grudziądza 1920-1939 (<i>Ilona Mroczkowska</i>).....	117
13. Z dziejów rozrywek umysłowych (<i>Krzysztof Oleszczyk</i>).....	123
14. Szkoła imienia Goethego (<i>Joanna Zelmańska</i> , <i>Adam Szewczuk</i>).....	129
15. Teatr w Grudziądzu po 1945 r. (<i>Henryk Kamiński</i>).....	135
16. Olimpijczycy z Grudziądza (<i>Ryszard Byner</i>).....	141
17. 25 lat chóru Alla camera (<i>Anna Janosz</i>).....	153
18. Kawaleria powróciła do Grudziądza (<i>Karola Skowrońska</i>)....	159
19. Jubileusz Straży Miejskiej (<i>Ryszard Byner</i>).....	167
20. Kościół zielonoświątkowy (<i>Adam Stenzel</i>).....	173
21. Popularyzują ekslibrisy (<i>Henryk Stopikowski</i>).....	179
22. Towarzystwo kolekcjonerów (<i>Adam Stenzel</i>).....	183
23. Z żałobnej karty.....	187
24. Grudziądzkie publikacje (<i>oprac. Janusz Hinz</i>).....	199
25. Wiersze (<i>Stanisław Poręba</i>).....	207
26. Kalendarz ważniejszych imprez kulturalnych, sportowych i turystycznych (<i>oprac. Anna Granica</i>).....	211
27. Telewizja przyszłości (tekst sponsorowany).....	219
28. Reklamy.....	223

(L.B.S.)

Redakcja: Tadeusz Rauchfleisz, KMDG. Logo KMDG wykonał Grzegorz Rygielski.